

پمچلی کے عجائبات

Balıĝın Mucizeleri

(İlginc Sorular ve Cevaplar)

İş bu kitap Ehi-i Sünnet ve İslam'a
davetin Tarikat Şeyh-i baskani
Hazret-i Allame Mevlana Ebu Bilal

MUHAMMED İLYAS

Attar Kadiri Razavi

مَچھلی کے عَجائبات

Machli kay 'Ajaibat

Balıĝın Mucizeleri

Bu kitapçık Tarikat Şeyhi ve Davet-i İslami'nin kurucusu Hazret-i Allame Muhammed İlyas Attar Kadiri Razavi **دَاعِيَةُ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ** tarafından Urdu dilinde yazılmıştır. İř bu kitapçığı Meclis'in (Davet-i İslami'nin) tercümanı tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. Şayet tercümede bir hata bulunursa Lütfen Meclis'in (Davet-i İslami'nin) tercümanıyla irtibata geçiniz. Karşılıĝında sizler de sevap kazanırsınız.

Translation Majlis (Dawat-e-Islami)

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah Mahallah Saudagran,
Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan

UNA: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: ✉ translation@dawateislami.net

Maktaba-tul-Madina

UK: 80-82 Bordesley Green Road, Birmingham, B9 4TA.

Contact #: 07989996380 - 07867860092

Email: uk@dawateislami.net

USA: Faizan-e-Madina, P. O. Box 36216, Houston, Tx 77274.

Contact #: +713-459-1581, 832-618-5101

INDIA: 19/20 Muhammad Ali Road, Opposite Mandvi Post Office

Mumbai - 400 003. Contact #: +91-022-23454429

BANGLADESH: K.M Bhovan, 1st Floor, 11, Andar Killa Chittagong.

HONG KONG: Faizan-e-Madina, M/F-75, Ho Pui Street, Tsuen Wan N.T.

Contact #: +85-98750884 – 31451557

SOUTH AFRICA: 61A, Mint Road, Fordsburg, Johannesburg.

Contact #: 011-838 9099

KENYA: Kanz-ul-Iman, Near Al-Farooq Hospital, Tonoka Area
Mvita, Mombasa.

Contact #: +254-721-521916

TORONTO CANADA: 1060 Britannia Road Unit 20, 21 Mississauga
ONT Canada.

Contact #: +141-664-82261

MOZAMBIQUE: Mesquita Faizan-e-Madina Rua Alfredo Lawley,
Esturro, Beira.

Contact #: 00258-848554888 - 00258-822808580

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kitap Okuma Duası

Dini bir kitabı veya dersi okumadan önce aşağıdaki duayı okuyunuz. *إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ*, okuduğunuz her şey aklınızda kalacaktır. Dua şöyledir:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

Tercüme:

Ey Allah'ım *عَزَّوَجَلَّ* bizlere ilim ve hikmetin kapılarını aç ve üzerimize rahmetini indir. Ey Azametli ve Bağışlayıcı olan!

(Mustaraf c 1 s.6. Darülfikir Beirut)

Not: Başlangıçta ve sonunda bir kez salat-ü selam okuyunuz.

İçindekiler

Balığın mucizeleri.....	i
Maktaba-tul-Madina.....	ii
Kitap Okuma Duası.....	iii

Balığın Mucizeleri.....1

Salât-ı Şerifin Fazileti:.....	1
İlginç Balık Türleri	2
Elektrikli Balık.....	2
Üzerinde Kelime-i Şerif Yazılı Balık	2
Karada En Uzun Yaşayan Balık	3
Canlı Ada.....	3
Zamur.....	4
Balina.....	4
Madya-Minare Deniz Patlıcanı (Triton Charonia lampas) .	5
Kuki (Quqi)	5
Katus.....	6
Yunus Balığı	6
Kanatlı Balık	6
Minşar	7
Testere Balığı.....	7

Balığın Gafil Olanı Ağa Takılır	8
Medineli Kız ve Gaflet Halindeki Balıklar.....	9
Gaflette Olan Balıkların Yenmesi?	10
Hangi Su Hayvanlarının Yenmesi Helaldir?	10
Balığın Tanımı.....	10
Balık Dışındaki Tüm Su Hayvanlarının Yenmesi Haramdır	11
Balıkların Binlerce Türü Vardır.....	12
Denizdeki Sayısız Mucizeler.....	12
Ahmed Rıza رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ Han'ın İki Balık Türüyle İlgili Görüşü.....	13
Bir Hikâye	13
Yılan Balığı İle İlgili Diğer Rivayetler.....	14
Erkek ve Dişi Balıklar Arasındaki Bazı Belirgin Farklılıklar	14
Solungaçları Olmayan Balık Yenir mi?	15
Hangi Balık Türü Haramdır?	15
Balığın Yenmesinin Helal Olmasıyla İlgili Diğer Durumlar	16
Kuşun Gagasından Yere Düşen Balık	16
Bir Balığın Karnından Başka Balık Çıkarsa?	17
Balık Yumurtası (Havyar)	17
Kimyasal Madde Kullanarak Suda Balıkların Öldürülmesi Caiz midir?.....	18

Kimyasal Madde İle Öldürülen Balığın Yenilmesi.....	18
Patlayıcı Maddeyle Balıkların Öldürülmesi	18
Ağa Zararsız Hayvanlar Takılırsa	19
Balığı Pişirme Yöntemi	21
Medine'nin Efendisi Allah Resülü ﷺ de balık yemiştir...	22
En Büyük Balık.....	22
Akla Takılan Bir Soru ve İzahı	24
Mecburiyet (Zorlayıcı Sebep) Nedir?	25
Eminü'l-Ümme (Ümmetin Emin Olduğu Kimse).....	25
Kalpteki Hastalığın Defedilmesi	27
Karaya Vuran Balığın Yenmesi.....	29
Yerküre Balığın Karnında mı?	30
Önce Nur-i Mustafa mı Yaratıldı Yoksa Kalem mi?	31
Kalem Hakkındaki Görüşler	33
Cennetteki İlk Yiyecek	34
Balığın Ses Çıkaramamasının Hikmeti	34

Balığın Tıbben Faydaları 35

Hangi Balık Daha Faydalıdır?	35
Balık Yememenin Sağlık Açısından Durumu.....	36
Haftada İki Defa Balık Tüketmeli.....	36
Balık Yağının Faydaları.....	37
Balığın Kafasını Yememenin Faydaları.....	38

Balık Kafasından Yahni Yapmanın Tarifi	38
Balığın Kafasından Yapılan Yahni Birçok Hastalığa İyi Gelir	39
Hafızayı Kuvvetlendirmede Balık Tüketiminin Rolü	40
Yengeç Yemek Helal midir? Haram mı?	41
Denizdeki Kabuklu Hayvanların Yenmesi	41
Üstadımız Deniz Kabuklularından Asla Yememiştir	42
Deniz Kabuklusu Kolesterolü Yükseltir	43
Deniz Kabuklu Hayvanını Temizlemeden Yemek.....	43
Küçük Balıkların Temizlenmeden Yenmesi	44
Balığın kesilmemesinin Hikmeti	44
Balığın Kanı Temiz midir?	45
Balığın her tarafı temiz midir?	45
Kurutulmuş Balık Yenir mi?	45
Bayat Balığın Yenmesi.....	45
Taze ve Bayat Balığı Anlamanın Yolu.....	46
Zevk İçin Balık Avlamak.....	46
Zevk İçin Yapılan Avdan Yemenin Hükmü	48
Balık Avcılığında Üzücü Manzaralar	48
Deniz Kızı Gerçekten Var mı?	50

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

Balığın Mucizeleri (İlginç Sorular ve Cevapları)

Geliniz, şu risaleyi hem okuyarak hem Şeytan'ın umudunu kırılım hem de faydalı bilgiler kazanalım.

Salât-ı Şerifin Fazileti:

Nebi صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ şöyle buyurdu:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

'Her kim bana salavat getirirse, şefaetim ona vacip olur'¹

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

¹ Allah'ın rahmeti Peygamber Efendimiz Muhammed صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 'in üzerine olsun. Kıyamet gününde O'na güzel makam ihsan etsin.

İlginç Balık Türleri

Soru: Denizler çok ilginç ve değişik türde balıklarla dolu. Her balık türü değişik vasıflara sahip, Birkaç balık türünün isminden ve özelliklerinden bahseder misiniz?

Cevap: Geliniz, birkaç balık türü hakkındaki şu bilgilere göz atalım:

Elektrikli Balık

‘Elektrikli balık’ küçük olduğu halde ağa takıldığında ağı tutan kişinin elleri titreşmeye başlar. Tecrübeli bir balıkçı bu tür balığın ağına takıldığını fark edince ağın ipini bir yere bağlar ve balığın can vermesini bekler. Çünkü ölünce balıktaki elektrik de yok olur. (*Hayatü'l-Hayevan*)

Üzerinde Kelime-i Şerif Yazılı Balık

Abdurrahman Bin Harun Magribi der ki: ‘Bir defasında ‘Batı Denizinde’ bir tekneye binmişim, yanımda balık tutmak için oltası olan bir delikanlı da vardı. Teknemiz Bartun Bölgesine yaklaştığında delikanlı oltayı denize atmıştı. Boyu bir karış kadar olan bir balık yakalamıştı. Balığın sağ solungacının arkasında ‘لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ’ üst tarafında da ‘مُحَمَّدٌ’ diğer solungacının arkasında ise ‘Resulullah’ yazılı olduğunu görünce imanımız daha da kuvvetlendi.

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ

Karada En Uzun Yaşayan Balık

Ebu Halid Endülüsi'nin eseri olan 'Tuhfetü'l-Elbab' da şöyle denir: 'Akdeniz havzasında el kadar büyüklüğünde bir balık vardır ki yakalandığında hemen ölmez, zıplar durur. Hatta kesilmiş bir parçası ateşe konduğunda zıplayarak ateşin dışına bile çıkar. Bazen de insanın yüzüne doğru gelir. O yüzden bu balığı pişirirken parçaları zıplayıp dışına çıkmasını diye tencerenin kapağı kapatılarak üzerine bir ağırlık konur. Bu balık binlerce parçaya bölünse de tamamen pişene kadar ölmez. *(Hayatü'l-Hayevan)*

Canlı Ada

Bir rivayete göre, Büyük İskender'in askerleri Hindistan'dan gemiyle yola çıktıklarında akşam vakti denizin ortasında bir adacık görürler. Gemi buraya demir atar. Askerler adaya iner. Çadırlar kuruluncaya kadar her şey normal gider. Ancak yemek pişirmek için ateş yakıldığında adacık birden hareket etmeye başlar ve tamamen suya gömülür.

Birçok asker oracıkta boğulup can verir! O adacık aslında bir kara parçası değildi. Hint Okyanusunda yaşayan bir çeşit devasa balıktı. Allah'ın mucizesine bakın. Balık o kadar uzun ve geniş ki denizin yüzeyine çıktığında bir adacık gibi görünüyordu. Devasa balık o kadar dayanıklıydı ki çadır germek için birçok çivi çakıldığı halde bundan hiç etkilenmedi.

Ancak ateş yakıldığında balık rahatsız olup serinlemek için suya dalmış ve bu canlı adacık üzerindeki insanların büyük çoğunluğu suya gömülmüştü. (*Acayibu'l-Hayvanat*)

Zamur

'Zamur' çok küçük bir balıktır. İnsan sesinden çok hoşlanır. Bu nedenle bir teknenin kendisine doğru geldiğini görünce onunla birlikte hareket etmeye başlar. Amacı da insan sesini yakından duymaktır. Büyük bir balığın tekneye doğru yöneldiğini gördüğünde onun solungacına girip sürekli zıplar. Büyük balık da bundan olukça rahatsız olunca saldırmaktan vazgeçer ve sahile yönelir. Oradaki bir taş kafasını bütün gücüyle vurmaya başlar ve öylece de ölür. Zamur balığının bu özelliğinden ötürü balıkçılar bunu çok sever ve beslerler, ağlarına takıldığında serbest bırakırlar.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Balina

'Balina' hayatını sürdüren hayvanlar içinde en büyüğü olarak kabul edilir. 'Mavi balina' ise büyüklük ve ağırlık olarak en büyüğüdür. Boyu 30 metreyi aşan, 131 ton ağırlığında bir mavi balinanın yakalandığı kayıtlara geçmiştir. Mavi balina buzul denizlerde yaşar. Yüzerken hızı saatte 2.268 mile ulaşır, gücü ise 520 beygire denk

gelir. Mavi Balinanın yavrusu doğduğunda yaklaşık 7 metre uzunluğunda ve 119 ton ağırlığında olur. 1932'de 27 metre uzunluğunda, 119 ton ağırlığında bir mavi balina yakalanmıştır. Bu balığın sadece dilinin ağırlığı ise 3 tondur.

(Acaibu'l-Hayvanat)

Madya-Minare Deniz Patlıcanı (Triton Charonia lampas)

Denizin içinde bir minare gibi dik durabilen ve kayıkları batırabilen sert kabuklu bir canlıdır. Denizciler bu canlı kendilerine yaklaştığında zurna gibi çalgılar çalarak korkutmaya çalışırlar. Bu şekilde sestem korkan canlı oradan uzaklaşır. Madya-minare deniz patlıcanı balıkçılar için büyük bir tehlike arz eder. *(Hayatü'l-Hayvan)*

Kuki (Quqi)

Bu çok ilginç bir balıktır, Başında büyükçe bir diken vardır. Acıktığında iri balıkları dahi avlamak için onlara musallat olur, kendini o balığa yem ederek yutulmayı göze alır. Sonra da kendisini yutan balığın karnını dikeniyile parçalayarak dışarıya çıkmayı başarır. Böylece yem olduğu balığı kendine yem yapar ve afiyetle yer. Avından artan kısımlar başka su hayvanlarına da yem olur. Balıkçılar kuki balığını avlamaya çalışırken o diken ile tekneyi parçalar. Boğulmak üzere olan

balıkçıları da yer. Kuki balığını avlayan balıkçılar bu balığın derisiyle kayıklarını kaplarlar. Zira Kuki balığının dikenini kendi derisine batmaz. *(Hayatü'l-Hayvan)*

Katus

'Katus' da devasa bir balıktır. Büyük tekneleri bile alabora yapabilecek güçtedir. Bu balığın çok ilginç bir özelliği vardır. Tekneye adet gören bir kadın binmiş ise o tekneye yaklaşmaz. Denizciler Katusu iyi tanırlar. Denizde bununla karşılaştıklarında adet gören kadının adetli çamaşırını bu balığın önüne atarlar. Böylece balık oradan uzaklaşır.

(Acaibu'l-Hayvanat)

Yunus Balığı

'Yunus Balığı' çok sevimli bir balıktır, denizciler onu görünce çok sevinirler. Yunus Balığı bir insanın boğulmak üzere olduğunu fark edince hemen yardımına koşar ve onu iterek sahile yanaştırır. Bazen boğulmakta olan insanı sırtında taşır. Bazen de kuyruğuyla iterek sahile getirir. *(a.g.e)*

Kanatlı Balık

Denizde yaşayan büyük bir balık türüdür. Sığ sulara geldiğinde oradaki su kurursa çırpınmaya başlar. Bu çırpınma

bazen yedi saate kadar sürer. Bu çileyi çekerken derisi yırtılır ve altından büyükçe iki kanat çıkar. Bu sayede uçarak tekrar derin denizlere ulaşır. (a.g.e)

Minşar

Eskiden ‘Karadeniz’de ‘Minşar’ adlı büyük bir balığın yaşadığı söylenir. Sırtında başından kuyruğuna kadar Abanoz¹ ağacına benzeyen siyah ve testere gibi dikenleri olur. Dişleri yaklaşık bir metre uzunluğundadır. Başının sağ ve solunda yaklaşık beşer metre uzunluğunda dikenleri olduğu söylenir. Bu dikenleri sayesinde deniz suyunu yarararak ilerlerken aynı zamanda korkunç bir ses çıkarır. Ağzı ve burnundan fiskiye gibi su fişkırtır. Bu su oldukça yukarı yükselir ve teknelere yağmur damlları gibi iner. Eğer bir teknenin altına geçerse onu parçalar. Denizciler bunu görünce dehşete düşer ve korunmak için yüce Rabbine yalvarır. (Hayatü'l-Hayvan)

Testere Balığı

‘Deniz Aslanı’ diye de adlandırılan balığın burnu testereye benzer, bir insanı yakaladığında ikiye bölüp yer. Sudaki diğer hayvanları da testeresiyle bir kılıçla keser gibi parçalara böler.

¹ Abanoz: Güney Doğu Asya’da yetişen bir ağaçtır. Odunu sert, ağır ve siyah renkte olur.

Testere balığının dişleri insan dişine benzer. Denizdeki diğer canlılar bu balıktan korkar ve hızlıca uzaklaşır. Bu balığın şöyle ilginç bir yanı vardır. Örneğin gece vakti yakalandığında karnından güzel kokulu bir yağ çıkar. Gündüz yakalandığında böyle bir koku olmaz. Basra körfezinde mevsimi geldiğinde bol miktarda görünür. (a.g.e)

Balığın Gafil Olanı Ağa Takılır

Soru: Balığın ağa takılmasının bir sebebi var mıdır?

Cevap: Rivayetlere göre balıkçının ağına ancak Allah'ın zikrini unutan balıklar takılır. Üstadım Mevlana Şah İmam Ahmed Rıza Han, eseri olan 'Feteva-i Razaviye'de şöyle buyurur: 'Ebu'l Şeyh'in dediğine göre:

مَا أَخَذَ طَائِرٌ وَلَا حَوْثٌ إِلَّا بِتَضْيِيعِ التَّسْبِيحِ

'Hiçbir balık ve kuşun av olarak yakalanması mümkün değildir. Ancak Allah'ın adını anmayanlar müstesna'.

(Tefsir-i Dürr-i Mansur)

'Melfuzat-ı Ala Hazret' adlı eserde de şöyle beyan edilmiştir: 'Tasavvuf ilmine göre tüm hayvanlar Allah'ı zikir eder. Bundan gaflete düşünce de onlardan ölüm kaçınılmaz olur. Keza her bir yaprak da zikirle meşgul olur. Hangisi zikri bırakırsa dalından düşer.'

Medineli Kız ve Gaflet Halindeki Balıklar

Bu konu hakkında imanı kuvvetlendiren şu hikâyeye bir göz atalım. Yemen’de bir kişi nehir kenarında balık tutuyordu. Kızı da yanında oturuyordu. Tuttuğu balıkları arkasında duran sepete atıyordu, Fakat kız tam tersine yakaladığı balığı alıp tekrar suya bırakıyordu. Adam avdan sonra arkasını döndüğünde sepette tek bir balık bile olmadığını gördü. Kızına ‘Balıklar nerede?’ diye sordu. Kızı cevap olarak, ‘Babacığım! Hani bir keresinde ‘Ancak Allah’ın adını anmayan balıklar ağa takılır.’ şeklinde hadis-i şerif olduğunu söylemiştin. Bu yüzden Yaratıcı unutmuş olan balığı yememizin uygun olmayacağını düşündüm.’ dedi. Kızın bu hikmetli sözleri adamı derinden etkiledi ve gözleri yaşardı. Hemen oracıkta balık takımlarını attı. *(Sift-us-Safwah)*

Allah ﷺ onlara rahmet etsin. Onların hatırına bizlere de mağfiret etsin.

أَمِينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

أَذْكُرُوا اللَّهَ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Gaflette Olan Balıkların Yenmesi?

Soru: Yani Gaflet içinde olan balıklar yenmez mi?

Cevap: Hayır. Öyle bir şey yok, bütün balıklar helaldir.

Hangi Su Hayvanlarının Yenmesi Helaldir?

Soru: Suda yaşayan hangi hayvanlar insanlar için helal kılınmıştır?

Cevap: Suda yaşayan, balık dışındaki tüm hayvanların yenmesi haramdır, Hanefi رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى fıkıhçılarının buyurdıkları gibi: ‘Suda yaşayan tüm havyaların yenmesi haramdır, yalnızca balık helal kılınmıştır.’ (Âlemgîrî). İmam Burhanettin Merginânî مَدِينَةُ سُوْدَانِ الدُّوْرَانِي de der ki: ‘Balık dışında sudaki hiçbir hayvan yenilmemelidir. Küçük balıklar, yılan balığı ve balığın diğer tüm çeşitleri yenilebilir.’

(el-Hidaye)

Balığın Tanımı

Soru: Balığın tanımı nedir?

Cevap: ‘Davet-i İslami” hareketinin fetva makamında olan bir müftünün konuya ilişkin açıklaması şöyledir: ‘Lügat ya da kitaplarda balığın tanımına rastlamadım. Fakat gerek bizden önceki ve gerekse günümüzdeki araştırmacılar tarafından yazılanlara kısaca burada değinmek isterim.

Balık, kanı soğuk olan bir su hayvanıdır. Omurgalı hayvanlar sınıfına girer. Ancak omurgası olmayan balık çeşitleri de çoktur. Balıkların çoğu solungaç denilen organlarıyla nefes alır. Bazıları yumurtlar. Bazıları ise diğer hayvanlar gibi doğum yoluyla neslini devam ettirir. Su üzerinde kısa uçuş yapabilen balık türleri de mevcuttur.

Balık Dışındaki Tüm Su Hayvanlarının Yenmesi

Haramdır

Hanefi Mezhebinin meşhur fıkıh kitaplarından ‘Bedayiu’s-Senai’da bahsedildiği gibi ‘Balık dışında suda yaşayan tüm hayvanlar haramdır. Ancak kendiliğinden ölüp de su yüzeyinde ters duran balık helal değildir. Sahabeler de böyle söylemiştir. Balığın bütün türleri gerek yılan balığı olsun gerekse başka bir tür, helal olma konusunda aynıdır. Çünkü balık hakkında ifade ettiğimiz tüm delillerde, şu balık helaldir, bu değildir gibi ayrıntılara yer verilmemiştir. Tabi delille atıfta bulunulanlar hariç. Ayrıca Hz. Ali كَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ ve İbn-i Abbas رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا’ın Yılan balığı ve Ringa balığının erkeğinin yenmesinin caiz olduğunu belirttiklerine dair rivayetler mevcuttur. Aleyhinde herhangi bir delil bulunmadığından bu rivayetler üzerinde görüş birliği vardır. (Bediyü’s-Senai)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Balıkların Binlerce Türü Vardır

‘Bedayiu’s-Senai’ adlı eserde geçtiği üzere her tür balığın yenmesinin helal olduğu malumdur. Ancak balıkların binlerce türünün olduğu da gerçektir. Bazı türler için onların balık olduklarını söylemek çok kolay olmakla birlikte bazı hayvanların da balık olup olmadıkları yönünde lügat yazarları arasında fikir ayrılıkları görülmektedir. Örneğin karidesin balık türü olup olmadığı konusunda bazı ihtilaflar görülmektedir. Aslında bu da bir balık türüdür. Sonuç olarak Lügat yazarlarına ve Arapların tanımına itibar etmek doğru olacaktır. Yani Arapçada ‘Samak’ (yani balık) denilen hayvanın hadis-i şeriflerde helal olduğu zikredilmiştir ve bu sözcüğün doğru açıklamasını ancak Arap lügat yazarları yapabilirler. ‘Samak’ kelimesinden başka balık anlamına gelen ‘Hut’ ve ‘Nun’ denilen hayvanın da yenmesi helaldir.

Denizdeki Sayısız Mucizeler

İnsanlar öteden beri çok sayıda balık türü hakkında onların balık olup olmadığı konusunda bir tereddüt yaşamışlardır. İnsan bazı balık türlerini görünce şaşkınlığını gizleyemez. Çünkü deniz için: ‘içindeki mucizeler saymakla bitmez.’ denilmiştir. Dolayısıyla denizlerden bilinmeyen hayvan türlerinin ortaya çıkmasının yanında değişik balık türleri hala keşfedilmeye devam etmektedir. Netice olarak her dönemde bilim adamları arasında keşfedilen yeni türlerin balık olup olmadığı tartışması süregelmiştir.

Ahmed Rıza رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ Han'ın İki Balık Türüyle İlgili Görüşü

'Fetava-i Rızviye' adlı eserde, iki balık türüyle ilgili kayda değer araştırmalara yer verilmiştir. Birincisinin adı 'Cirris' ikincisinin ise Arapçada 'Cirri', Farsçada 'Mar Mahi', Urducada ise 'Bam maçlı' denilen yılan balığıdır. Bu iki balık türünün görünüşü konusunda sadece halk arasında değil bazı fıkıh âlimlerinin eserlerinde bile şüphe ve tereddütler oluşmuştur. Dolayısıyla bunların balık türünden olmadığı düşüncesiyle yenmesi caiz görülmemiştir. Fakat Şah İmam Ahmed Rıza عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ Han Fıkıh âlimlerinin araştırmalarından esinlenerek bu her iki türün balık olduğu ve yenmelerinin de helal olduğunu delilleriyle ortaya koymuştur. Rıza Han lügat yazarlarının bunları tek tür olarak kabul ettiklerini, fıkıh âlimlerinin de ikisini farklı tür olarak gördüklerini aktarmıştır. Üstat Rıza Han, bol miktarda bulunan 'Cirris' adlı balığın sahil kesimlerinde yaygın olarak satıldığını da belirtir.

Bir Hikâye

İmam Muhammed عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ 'el-Mebsut' adlı eserinde şöyle rivayet eder: 'Amra Binti Ebi Tubeyh der ki: 'Ben bir cariyemle birlikte pazardan 46 dirhem kadar buğday karşılığında bir yılan balığı satın aldım. Bu balık o kadar büyüktü ki sepetime sığmadı. Başı bir taraftan kuyruğu öteki

tarafından sarkıyordu. Bu esnada Molla Ali yoldan geçerken, ‘Kaça aldınız?’ diye sordu. Ben de fiyatını söyledim. ‘Oldukça temiz ve ucuz. Benzerlerine göre de hayli büyük’ dedi.

Yılan Balığı İle İlgili Diğer Rivayetler

Değerli Âlim Ahmed Rıza Han, şöyle der: ‘Hayatü’l-Hayevan’ adlı eserde geçtiği üzere: ‘Cirris’ yılanına benzeyen bir balık türüdür. Bazen buna ‘Cirri’ de denmiştir. Farsçadaki adı ‘Mar Mahi’dir. Cahiz’e göre bu bir su yılanıdır ve helaldir. Fakat fıkıhçılar tarafından ‘Cirris’ denilen hayvan yılanbalığından başka bir balıktır. Nitekim fetvanın metin ve şerhlerinde, her iki türün isminden ayrıntılı olarak ayrı ayrı söz edilmiştir. ‘Mugrib’ de ise bunun yılan balığından farklı olduğundan bahsedilir ¹. İbn-i Kemal: ‘İslah ve İzah’ adlı eserinde der ki: ‘Cirris Balığı yılan balığından farklı bir türdür.’ ‘Mugrib’ adlı eserde ikisinin ayrı tutulmasının sebebi ise onların balık olup olmadığı yönündeki şüpheden dolayıdır.

(Fetava-i Rızviye)

Erkek ve Dişi Balıklar Arasındaki Bazı Belirgin

Farklılıklar

Soru: Bu cevapta genellikle ‘Dişi Balık’tan’ söz edilmiştir. Erkek ve dişi balıklar arasındaki farklar nelerdir?

¹ El-Mugrib lil-Mutarrazi

Cevap: Erkek ve dişi balık arasındaki üç belirgin fark şunlardır:

1. Dişi balık genellikle uzun ve iridir. Halbuki erkek balık yuvarlak hatlı ve dişiye göre küçüktür. Üreme döneminde dişinin karnı erkeğinkinden büyük olur.
2. Erkek balığın rengi açık ve belirgin olmakla birlikte çoğunlukla mavi veya turuncu olur. Dişi ise kahverengidir.
3. Erkek balığın karnı altında bir kanat mevcut olup bu kanat dişiye göre büyüktür. Ayrıca bu kanatın altında dişi ya da erkeklik organı yer alır.

Solungaçları Olmayan Balık Yenir mi?

Soru: Solungaçları olmayan balığın yenmesi helal midir, haram mı?

Cevap: Helaldir.

Hangi Balık Türü Haramdır?

Soru: Haram sayılan balık türü var mıdır?

Cevap: Hayır. Haram olan bir balık türü yoktur. Ancak denizde kendiliğinden ölüp suyun yüzeyinde ters dönmüş olan balık haramdır. Kimyasal madde veya bir aletin darbesiyle ölmüş ise helal sayılır. Fıkıh Âlimi Muhammed Emced Ali Azmi buyurur ki: ‘Su içinde ölmüş olup suda ters duran balık haramdır. Fakat balık her hangi bir yöntemle öldürüldüyse ve suda ters duruyorsa haram değildir’.

(Bahar-i Şeriat)

Balığın Yenmesinin Helal Olmasıyla İlgili Diğer Durumlar

‘Bahar-i Şeriat’ adlı eserde şöyle açıklanmıştır: ‘Suyun sıcak veya soğuk olmasından dolayı ölen, iple bağlı vaziyette suda ölen, ağa takılıp ölen ya da suya bir kimyasal madde atıldığında bu yüzden öldüğünden emin olunanlar ve ya yakalandıktan sonra küçük bir su birikintisinde yerin darlığı yüzünden ölen balıklar helaldirler.’ *(a.g.e, Dürr-i Muhtar ve Reddü'l-Muhtar)* Özetleyecek olursak, belli bir neden dışında doğal olarak suda kendiliğinden ölüp su yüzeyinde ters duran balıklar haram sayılır.

Kuşun Gagasından Yere Düşen Balık

Soru: Kuş sudan balığı yakalayıp uçmaya başladıktan sonra balık gagadan çıkıp yere düşerse, balığın ölmüş olduğu görününce, yenmesi uygun olur mu?

Cevap: Yenir. Çünkü ölüm sebebi kuştur, kendiliğinden ölmüş değildir.

Bir Balığın Karnından Başka Balık Çıkarsa?

Soru: Satın alınan bir balığı temizlerken, karnından başka bir balık çıkarsa, o da yenilebilir mi?

Cevap: Karnından çıkan balık doğal sertliğine sahip (yani taze) ise yenilebilir. Normalden daha yumuşaksa ve kokmuş ise yenilmez. Din âlimleri şöyle derler, ‘Muhit Burhani’ adlı eserde geçtiği üzere: ‘Yakalanan balığın karnından başka bir balık çıkarsa, o da yenilebilir. Çünkü diğeri tarafından yutulan balık, sıkıştığı yerde ölmüştür. Bu gösteriyor ki, suda ölmüş bir balık yakalandığında ve karnından taze başka bir balık çıkarsa o da yenir. Şayet onun durumu da birinci balık gibiye yenilmez. Ayrıca İmam Muhammed de şöyle der: ‘Bir köpeğin karnından (kusma ile) bir balık çıkmış ve bozulmamışsa yenir, çünkü ölümü bir sebebe bağlıdır.

Balık Yumurtası (Havyar)

Soru: Balığın yumurtaları (havyar) yenir mi?

Cevap: Evet, yenir. Balığın ebat olarak büyük yumurtaları da olur. Fakat sayısı binleri bulan haşhaş boyundaki sarı renkli ve doğal zarlı yumurtaları çok lezzetlidir. Balıkçıdan balık satın alındığında, temizleme aşamasında yumurtaları

çıkarsa, balıkçıdan onlar da istenebilir. Aksi takdirde balıkçı onları daha sonra ayıklayıp satar. Kaldı ki onların bu ameli de yanlıştır. Zira balıkçı o balık yumurtalarını balığı satın alana vermelidir.

Kimyasal Madde Kullanarak Suda Balıkların Öldürülmesi Caiz midir?

Soru: Nehir ve havuzlara kimyasal madde atarak veya akım vererek balıkları öldürmek suretiyle avlanması doğru mudur?

Cevap: Kimyasal madde veya akım yoluyla balık avlanması şeran caiz değildir. Çünkü bu yöntemle balıklarla birlikte sudaki diğer hayvanlar da ölür.

Kimyasal Madde İle Öldürülen Balığın Yenilmesi

Soru: Patlayıcı veya kimyasalla öldürülen balık yenir mi?

Cevap: Balığın etinde zehrin etkisi yoksa yenmesi elbette caizdir.

Patlayıcı Maddeyle Balıkların Öldürülmesi

Hindistan'ın Delhi şehrindeki Fetva makamınca, 17.07.2003 tarihli balık ile ilgili sorulan bir soruya verilen fetvası şöyledir:

Soru: Bazen balık tutmak için suda dinamit patlatılarak balıklar öldürülüyor ve ardından bu balıklar pazarlarda satılıyor. Fakat bunların suyun içinde mi yoksa dışında mı öldüğüne dair bir bilgi yoksa bu durumda balıkların yenmesi caiz midir?

Cevap:

1. Dinamit patlatma yöntemiyle ölen balığın yenmesi caizdir. Çünkü balığın ölüm sebebi bellidir. Haram sayılan balık ancak ölüm nedeni bilinmeyen ve kendiliğinden suda ölüp ters yatanıdır. Dinamit patlatma sonucu balık üzerinde zehirli ya da zararlı bir madde tespit edilirse yenmesi yasaklanmıştır (Doğrusunu Allah bilir).
2. Dinamit patlatmayla sudaki diğer canlılar zarar görmezse, bu yöntemle balık avlamak caizdir. Aksi takdirde caiz değildir. Nitekim bu fiil zararsız hayvanlara zulmetmeye eşdeğerdir.

Ağa Zararsız Hayvanlar Takılırsa

Soru: Balıklardan başka ağa karides vesaire gibi zararsız hayvanlar da takılır ve ölürse bunun hükmü nedir?

Cevap: Bu konu ile ilgili Hindistan'ın Mubarekpur şehrindeki 'Eşrefiye Hareketi'nin fetva makamından alınan bir fetvayı

burada zikredebiliriz. Ağa, balık dışında başka hayvanlar takılırsa onları kurtarıp suya geri bırakmalıdır. Çünkü bunları sebepsiz yere öldürmek şeran uygun değildir. Bir hadis-i şerifte şöyle nakledilir: ‘Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurur: ‘Bir kimse serçe veya herhangi bir hayvanı haksız yere öldürürse mahşer gününde Rabbimiz bunun hesabını sorar’ ‘Ya Resülullah صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ, bu durumda, kişi ne yapmalı?’ diye sorulduğunda da Efendimiz: ‘Uzulünce kesip yesin, başını kesip de atmasın.’ Buyurdu.

(Müsned-i İmam Ahmed bin Hanbel, Nesai)

Soru: Balığın kemikleri yenir mi?

Cevap: Yenebilir. Balığın kemikleri genellikle sert olur ve yemek çok zordur. Ancak bazılarınıniki gevrek yani kıkırdak gibi yumuşak olur. Örneğin Pomfret (baltabaş balığı) ve uskumru benzeri olanların kemikleri yumuşak ve lezzetli olur. Böyle balıkların kemikleri iyice çiğnenir. İyice soğurduktan sonra geriye kalan posası atılır. Feteva-i Razaviye’de şöyle geçer: ‘Kesilip yenmesi helal olan hayvanların kemikleri, yendiğinde zararı dokunmayacaksa yenmesi haram olmaz. Eğer yenmesinden zarar gelecekse yasak burada devreye girer. Yoksa kemiğin bizatihi kendisi yasak değildir.’

Soru: Balığın derisi yenir mi?

Cevap: Yenir. Genellikle insanlar balığın derisini önceden ya da pişirdikten sonra çıkarıp atarlar. Böyle yapılmamalıdır. Eğer herhangi bir mecburiyet yoksa balığın derisi de yenmelidir. Zira balığın derisi de Yüce Rabbimizin bir nimetidir. Üstelik bazı balıkların derisi oldukça lezzetli olur. Balığın derisi sert ve çiğnenmesi zor olursa atılmasında bir sakınca yoktur.

Balığı Pişirme Yöntemi

Soru: Balığı pişirmenin özel bir yöntemi var mıdır?

Cevap: Balığı pişirmenin birkaç yöntemi vardır. En iyi pişirme yöntemi ise tuz ve sos karıştırılarak közün üzerinde pişirilmesidir. Fırında da pişirilebilir. Çok fazla ya da yüksek ateşte pişirilir de yenirse besin değeri düşer. Bizim balık pişirme yöntemimiz ise şudur: Balık önce birkaç saat su kabında ıslatılarak bekletilir. Böylece kokusu biraz azalır. Bir karışım yapmak için yağın yanında tuz, pul biber, pişmiş sarımsak ve pişmiş kuru kişniş kullanılır.

Bu şekilde karışım eğer tavada kavrulursa balık son derece lezzetli olur. Karışım kavrulmadan da yenebilir. Gerektiğinde su ilave edilerek sos da yapılabilir. Bunların dışında biz soğan, patates, karabiber vesaire kullanmıyoruz. Bazen de bahsettiğim bu karışıma domates de konulduğu olur. Eğer

karişım ya da sosu çoğaltmak gerekirse bir miktar daha ezilmiş sarımsak ve kuru kişniş ilave edilebilir. Karişımdaki miktarı en başında anlamak çoğu zaman mümkün olmadığından tadarak kıvam ayarlanabilir. Eliniz alışıncı bu balık pişirme yöntemi size çok lezzetli gelecektir.

Medine'nin Efendisi Allah Resülü ﷺ de balık yemiştir

Soru: Medine'nin Efendisi Allah Resülü صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 'in balık yediğı olmuş mudur?

Cevap: Evet.

En Büyük Balık

Hız. Cabir bin Abdullah رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا şöyle nakleder, 'Resulullah صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ bizi Kureyş müşrikleriyle savaşmamız için göndermişti. Ebu Ubeyde رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ'1 da başımıza komutan tayin etmişti. Beraberimizde yol azığı olarak bir dağarcık dolusu da hurma vermişti. Bundan başka bize verebileceğı başka bir şey yoktu. Ebu Ubeyde رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ bize günlük sadece birer hurma veriyordu. 'Sizler bir hurmayla nasıl doyuyordunuz?' diye sorulduğunda da şöyle dedik, 'Çocuk gibi hurmayı emiyorduk. Üstüne de su içiyorduk. Bu bize geceye kadar yetiyordu.

Değneklerimizle ağaç yapraklarını silkeleyip suda ıslatarak yiyorduk. Sonra deniz kenarına vardığımızda Kum tepesi kadar iri, Anber denilen bir balığın sahile vurduğunu gördük. Ebu Ubeyde رضي الله تعالى عنه ‘Bu ölü bir hayvan’ dedi. Ardından da ‘Ancak bizler Resulullah صلى الله تعالى عليه وآله وسلم ’in gönderdiği elçileriz. Allah yolunda cihat etmek için evimizden ayrıldık. Açlıktan ölmek üzereyiz.

Bundan yiyiniz.’ buyurdu. Bir ay boyunca bu balıkla idare ettik. Üç yüz kişi idik ve hepimizin gücü yerine geldi. Hatırladığım kadarıyla balığın göz çukurlarından su kaplarımızı doldurup yağlar çıkarmıştık. Bu balıktan öküz büyüklüğünde parçalar kesmiştik. Balığın gözünün çapı o kadar büyüktü ki Ebu Ubeyde رضي الله تعالى عنه içimizden on üç kişiyi göz çukuruna oturtmuştu da hepsi içine sığmıştı. Kaburga kemikleri yay gibi çatıldığında büyük bir deve içinden geçebilmişti. Etini kurutup yol azığı olarak yanımıza almıştık. Medine-i Münevvere’ye geldiğimizde Allah Resulü’nün huzuruna çıktık. Bu durumu kendisine anlattık. Bize, ‘Yiyiniz.

O balık Allah’ın sizlere sunduğu bir rızıktır. Yanınızda etinden bir parça kaldı ise bize de ikram ediniz’ buyurdu. Balığın etinden gönderdiğimizde de ondan yedi. (İzzet sahibi olan Allah ona rahmet eylesin. O’nun hatırına bizlere de mağfiret etsin).

Akla Takılan Bir Soru ve İzahı

Soru: Yukarıdaki Hadis-i Şerif'te Ebu Ubeyde رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ilk önce balığın murdar olduğuna hükmetmişti. Sonra da içinde buldukları mecburiyeti dikkate alarak yenmesini emretti. Buraya kadar konu oldukça açık ve anlaşılmasında bir zorluk yok. Fakat Hadisin ilerleyen bölümünde Resulullah صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 'in kendisinin de bu balıktan yediği zikrediliyor. Hâlbuki Allah Resulü mecburiyet halinde değildi. Bunun izahı nedir?

Cevap: Ehl-i Sünnetin Fetva makamından bir müftünün konu üzerindeki araştırmasını birkaç cümle ile özetleyelim: Balık, kesilmesi yani boğazlanması zorunlu olmayan bir hayvandır. Hz. Ubeyde رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ onun helal olduğunu bilmiyordu. Üstelik balık karaya vurmuş halde bulunmuştu. Usulünce avlanmış değildi. Bunlar şüpheleri daha da arttırmıştı. Oradakiler balığın murdar olduğunu düşünmüşlerdi. Ancak sonra içtihatta bulunup mecburiyet durumuna dayanarak, yenebileceği hükmüne varmışlardı. Fakat yanlış içtihat ederek balığın murdar olduğunu düşünmüşlerdi. Nitekim Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ mecburiyet (zorlayıcı sebep) olmadan o balıktan yemişti. Hadisi şerh edenler, Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ tarafından o balığın yenmesiyle ilgili olarak farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Örneğin, Bu hadiseden balığın Allah'tan gelen

bereketli bir rızık olduğu, bu nedenle Allah Resulü **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** 'in onun etini yemek istediği sonucu çıkartılmıştır. Bu görüşün dışında ayrıca Hz. Ebu Ubade **رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ** 'in ve yanındakilerin endişelerini gidermek ve bu balığın yenmesinin helal olduğunu göstermek için Efendimiz **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** 'in özellikle o balıktan yediğini söylemek de mümkündür.

Mecburiyet (Zorlayıcı Sebep) Nedir?

Yukarıdaki konuda mecburiyet (zorlama sebep) kavramı geçmektedir. Bunu biraz açalım:

Mecburiyet durumunun ayrıntılı açıklaması için 'Tefsir-i Hazainu'l-İrfan' adlı esere bakınız. Mecbur kimse, haram bir şey yemek zorunda kalan, yemediği durumda öleceğini düşünen kişidir. Bu, şiddetli bir açlık ya da yokluk sebebiyle hayatı tehlikede olmayı ve elinde herhangi helal bir şey olmamayı ya da birisi tarafından ölüm tehdidiyle haram yemeğe zorlanmayı ifade eder. Bu durumlarda canını kurtarmak için haram bir şeyi zaruret miktarınca (ölmeyecek kadar) yani hayatta kalmaya yetecek kadar yemek caizdir (hatta farz da olabilir).

Eminü'l-Ümme (Ümmetin Emin Olduğu Kimse)

Muhterem Müslümanlar, Bizler Ashabın coşku ve heyecanına kurban olalım. İşte böyle darlık ve yokluk içinde günde bir

hurma ile hatta bazen ağaç yaprakları yiyerek Allah ﷺ yolunda düşmanla savaşarak kendi canlarını feda etmişlerdi. Bugün dünyanın her bir köşesinde İslam'ın baharı yaşanıyorsa işte onların fedakârlıklarının sadakasıdır. Sahabe-i Kiram Allah yolunda her sefere can-ı gönülden katıldı.

İster düşmanla savaşırken olsun ister dini ilimleri öğrenmek ve öğretmek olsun tüm samimiyetlerini ortaya koydular. Dini ilimleri öğrenmek ve öğretmek bizim için Allah yolunda cihat etmek gibi olmalıdır. 'Davet-i İslam Hareketi' içinde sünnete uygun yaşayarak kendi dünyamızı ve çevremizi düzeltme gayreti içinde olmalıyız. Yukarıda idrak ettiğimiz olay 'Seyfu'l-Bahr Gazvesi (Ölü balıketi sahil seferi)" olarak bilinir.

Üç yüz savaşçının komutanı Ebu Ubeyde bin Cerrah رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ Aşere-i Mübeşşere'dendi (Cennetle müjdelenen on sahabe). Risalet makamının sahibi Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ kendisine 'Eminü'l-Ümme' yani Ümmetin emin olduğu, güvendiği kimse lakabını bahşetmişti. İslam'ın ilk yıllarında Hz.Ebu Bekir Sıddık رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ 'ın çabaları neticesinde Müslüman olmuştu. Oldukça mert, cesur, uzun boylu idi ve mübarek yüzü zayıftı. Uhud Gazvesinde Medine'nin Efendisi رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ 'ın mübarek yanaklarına miğfer parçaları saplanmıştı. Ebu Ubeyde رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ dişleriyle o miğfer

parçalarını çıkartmıştı. Bu nedenle Ubeyde رضي الله تعالى عنه 'ın ön iki dişi kırılmıştı. (İzzet sahibi olan Allah ona rahmet eylesin. O'nun hatırına bizlere de mağfiret etsin).

Kıymetli kardeşlerim, Seyfu'l-Bahr Gazvesinde dev balığın bulunması, bir ay kadar Sahabe-i Kiramın bundan yemesi, develerin sırtına yükleyerek beraberlerinde götürmeleri, Medine-i Münevvere'ye bile getirmeleri, buna rağmen balığın eti ve lezzetinde zerre kadar bozulmanın olmaması¹ Allah عز وجل 'ın lütfettiği Ebu Ubeyde bin Cerrah رضي الله تعالى عنه 'ın ve Sahabe-i Kiramın bereketleriydi. Her kim Allah عز وجل 'ın yolunda cihat ederse, Allah عز وجل da ona rahmetler indirir. Zorlukları kolaylaşır, sıkıntıları giderilir. Her Müslümanın Sahabe-i Kiramın bu büyük fedakârlıklarından ders çıkartarak İslam'a hizmet için hazır olmalıdır.

Kalpdeki Hastalığın Defedilmesi

اللَّحْمَ لِيَلَهُ عَزَّوَجَلَّ! Allah'a şükürler olsun ki Kur'ân ve Sünnetin tüm dünyada tebliğ edilmesi konusunda siyasete girmeden çalışmalar yürüten 'Davet-i İslam Hareketi'nin her bireyinin gayesi; kendisi ve yeryüzündeki bütün insanların ıslahı için çaba göstermektir. Bu manevi amacın hâsıl olması ve Sünnetin yaygınlaştırılması için Peygamber dostları şehir şehir, köy köy ziyaretler gerçekleştirmektedirler. Her

¹ Bkz. Şerh-i Sahih-i Müslim, el-Kâdi, 'İyâz.

Müslümanın bu kardeşlerin çağrılarına kulak verip maneviyatın feyzinden yararlanmaları gerekir.

Allah ﷻ yolunda cihat eden mübarek zatlara dev balık ile Allah'ın gaipten yaptığı ikramın rivayetini yukarıda gördük. Günümüzde de her kim samimiyetle İslam'a hizmet etmek için evinden, yurdundan çıkıp yollara düşer de çırpınırsa, işte o asla yalnız bırakılmaz. Bu konuda 'Davet-i İslam Hareketinin' yürüttüğü bir etkinliğe göz atalım; Pakistan'ın Karaçi şehrinde bir kardeşimiz kalp rahatsızlığı geçirmişti. Doktor kendisine kalbinin iki kanalının kapalı olduğunu ve anjiyografi yaptırması gerektiğini söylemişti.

İlaç tedavisi ise çok pahalıya geliyordu. Çaresiz çok perişandı. Bir kardeşimiz ona 'Davet-i İslam Hareketinin' manevi ikliminden yararlanması ve şifalı dualar okutması tavsiyesinde bulunmuştu. Dolayısıyla o hasta üç günlüğüne cemaatin misafiri oldu. Döndüğünde de sağlığı oldukça iyiydi. Yaptırdığı bütün testler olumlu çıkmış, doktor şaşkınlık içinde kalbinin iki kanalının da açılmış olduğunu söylemişti. Doktor bunun nasıl mümkün olduğunu sorunca da hasta:

اللَّهُمَّ! الْخَفْدُ لِيهِ عَزَّوَجَلَّ Davet-i İslam'a mensup kardeşlerimizin misafiri oldum. Ettikleri dualar beni bu hastalıktan kurtardı dedi.

Rahmetten nasiplenmek için gel.

Sünneti öğrenmek için gel.

Kalbin pasını sil, korkuyu def et.

Bu mecliste huzur bul gel.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Karaya Vuran Balığın Yenmesi

Soru: Balık denizden karaya vurursa ve karada susuzluktan ölürse yenmesi helal mi?

Cevap: Ehl-i Sünnetin Fetva makamından bir müftünün konu üzerindeki araştırmasını birkaç cümle ile özetleyelim: Evet bu balık yenir. Yukarıda bahsi geçen Anber balığı ile ilgili Hadis bunun açık delilidir. Fıkıh âlimleri bu konuyu ayrıntılı şekilde kitaplarında ele almışlardır. Hz. Cabir bin Abdullah رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ 'ten şöyle rivayet edilir: 'Allah Resülü صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ şöyle buyurdu: 'Deniz, balığı karaya atarsa ya da balık karaya çıkar da susuzluktan ölürse yemenizde sakınca yoktur. Sebepsiz yere suyun içinde ölür de ters yüz olmuş halde suyun üstüne çıkarsa yemeyiniz' (Ebu Davud)

'Mabsût' adlı eserde şöyle geçer: 'Bize göre, balık hakkında asıl olan mübahlık (şer'an caiz olması) meselesidir. Yani mübah olmasıdır. Burada mübah olmasından kasıt, helal

olması için kesilmesine gerek olmayan canlıdır. Dolayısıyla bu tür canlılar herhangi bir sebeple ölürse helaldir, sebepsiz yere yani kendiliğinden ölürse yenmez.

Bir kuş tarafından öldürülse de yenir. Kuş balığı kaldırıp suyun içine atar da balık ölürse de yenir. Balık ağa takılır, ağdan çıkarılamaz da ölürse yine yenir. Herhangi bir canlı suya girer, balığı ısırır ve balık ölürse, balığın ölümünün bu ısırma ile olduğu bilirse o balık yenir. Suyun çekilmesiyle balık ölürse o da yenir. Suyun dalgasıyla karaya atılan balık karada ölürse o balık da yenir. *(Serahsi, el-Mebşut)*

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Yerküre Balığın Karnında mı?

Deniyor ki; Yerküre büyük bir balığın karnındadır ve dağların var olmasına sebep işte bu balıktır.

Cevap: Evet. Buna dair rivayetler vardır. Dolayısıyla Fetavayı Rızviye’de zikredilen bir Hadis şöyledir: Abdullah ibn-i Abbas رضي الله تعالى عنهما şöyle der: ‘Allah عَزَّوَجَلَّ ilk önce kalemı yarattı ve ona ‘yaz’ emrini verdi. Kalem: ‘Rabbim neyi yazayım’ diye sordu. Ona ‘Kaderi yani takdiri yaz’ buyruldu. Kalem de kıyamete kadar olacak her şeyi Levh-i Mahfuz’a yazdı. Allah’ın arşı su üzerindeydi. Suyun buharları yükseldi. Ondandır gökler yaratıldı. Sonra Mevla balığı yarattı. Üzerine

de yerküreyi serdi. Yerküreyi balığın sırtına oturttu. Balık çırpındı. Yerküre çalkalanmaya başlayınca da dağlarla tutturuldu. *(Tefsîr-i Dürri Mensûr)*

Önce Nur-i Mustafa mı Yaratıldı Yoksa Kalem mi?

Soru: Zikredilen rivayette önce kalemin yaratıldığından bahsedildi. Ancak önce Nur-i Mustafa'nın yaratıldığına dair de rivayetler var. İki farklı rivayeti nasıl anlamalıyız?

Cevap: Sahih Hadiste nakledildiğine göre, Resul-i Ekrem صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ Nur-i mücessemin ruhudur (tecessüm etmiş ruh). Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ şöyle buyurur: 'Allah عَزَّ وَجَلَّ her şeyden önce benim nurumu yarattı. Bu vakitte, Levh, Kalem, Cennet, Cehennem, Mülk, Sema, Yer, Güneş, Ay, Cin ve İnsan ortalarda yoktu.

Ne zaman ki Allah, mahlukâtı yaratmayı diledi; bu nûru dört parçaya böldü. Birinci bölümden kalemi, ikincisinden levh'i, üçüncüsünden de Arş'ı yarattı. Sonra da dördüncü bölümü tekrar dört parçaya ayırdı. Bunun ilk parçasından Hameletül Arş'ı, ikincisinden Kürsî'yi, üçüncüsünden de kalan melekleri yarattı. Sonra da dördüncü parçayı tekrar dört kısma ayırdı. Bunların ilkinden gökleri, ikincisinden yerleri; üçüncüsünden de Cennet'i ve Cehennem'i yarattı. Dördüncü kısmı tekrar dörde böldü. Birinci bölümle müminlerin gözlerinin nûrunu, ikincisiyle marifetullah

(Allah bilgisi) olan kalplerin nûrunu, üçüncüsüyle de Kelime-i Tevhidi yarattı' *(El-Mevahib, Keşfu'l-Hafa, Medaricu'n-Nubuvve)*

Rivayette bahsedilen şeylerin hepsinin Nur-i Muhammedi صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ den sonra yaratıldıkları bu hadisle sabittir. Müfessir Ahmet Yar Han Hadis-i şerifin 'Rabbimizin ilk yarattığı şey kalemdir' kısmı için şöyle der: 'Bu öncelik, Arş, Su, Hava ve Levh-i mahfuz yaratıldıktan sonra ilk yaratılan şeyin Kalem olduğu şeklindedir.' Mirkat adlı eserde konuyla ilgili olarak şu açıklama yapılır: 'Her şeyden önce Nur-i Muhammed صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 'in yaratılmasından kastedilen, O'nun nûrurun önceden yaratılmış bir nûrdan var edildiğidir. Nur-i Muhammed O'nun zatıdır.' *(Miratu'l-Menacih)*

İmam Kastalani de şöyle der: 'Kalemin yaratılış önceliği Nur-i Muhammed صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ 'in, Suyun ve Arşın dışındaki mahlûkata nispetledir. Ayrıca, her birinin yaratılış önceliğinin kendi türüne göre olduğu, yani Allah عَزَّوَجَلَّ 'ın nurlar içinde en önce Nur-i Muhammed صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ i yarattığı, aynı şekilde eşyanın yaratılış sırası bakımından kendi türüne göre değerlendirildiği de söylenmiştir.

(el-Mevahib)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

Kalem Hakkındaki G6r6şler

Soru: Cevabınızda da belirtildiği gibi rivayette kalem-den bahsediliyor. Bunu biraz açar mısınız?

Cevap: Bir Ehl-i S6nnet liminin konu hakkındaki g6r6şlerini dilimiz d6nd6ğ6nce aktaralım.

Kur'an-ı Kerim'de Kalem Suresi'nin ilk ayeti Őyledir:

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

'N6n, Kaleme ve yazdıklarına andolsun'. Bu Ayetin tefsiri 'Tefsir-i Hazainu'l-İrfan' adlı eserde Őu Şekilde geçer: 'Allah-u Teâlâ kalem 6zerine and içmiştir. Kalem-den maksat ya dini ve d6nyevi maslahatlar ve faydalarla ilgili yazmaya yarayan Őeylerdir ya da, uzunluğu g6k ile yer arası kadar b6y6k olan ve İlahi h6k6m gereği Levh-i Mahfuza kıyamete kadar olacakları yazan n6rdan bir kalemdir.

Fıkıh limi Ahmed Yar Han عليه رَحْمَةُ الْحَقَّانِ da 'Mirat-ı Şerh-i Miřkat' adlı eserde Ő6yle der: 'Kalem, Levh-i Mahfuz'a İlahi h6k6m olarak kıyamete kadar kinatta olacak her Şeyi en ince ayrıntısına kadar yazmıştır. Her Şeyin yazılması Rabbimizin unutacağından dolayı değil. Maksat melekler ve bazı takvalı zatlar idrak edebilsin diyerdir.' Konuyla ilgili ayrıntı olarak Őunlar da zikredilir: 'Su, g6klerden, yerden ve

saireden önce yaratıldı. Arşın suyun üzerinde olmasının anlamına gelince: Bunların ortasında ikisini birbirinden ayıran herhangi bir engel yoktu. Fakat Arş, suyun üzerine bırakılmış da değildi. Zira Arş bütün cisimlerden çok daha büyüktür.’ (Miratü’l-Menacih)

Cennetteki İlk Yiyecek

Soru: Cennetteki ilk yiyecek ne olacak?

Cevap: Sahih-i Buhari’de bir hadis şöyle nakledilir: Allah Resulü صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ buyurdu ki ‘Cennet ehlinin ilk yiyeceği balığın ciğerinin sarkmış olan kısmıdır.’ Allame Aliyyül Kari عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْجَائِرِي bu hadis hakkında şöyle der: ‘Bazıları, bu balığın, yeryüzünün üzerine oturtulan balık olduğunu zikretmişlerdir.’ Cennet ehline işte bu balığın ciğerinin en güzel kenarı ikram edilecektir.

Balığın Ses Çıkarmamasının Hikmeti

Soru: Bütün hayvanlar ses çıkarırlar. Ancak balık ses çıkarmaz. Bunun hikmeti nedir?

Cevap: Bunun hikmetini yalnız Allah عَزَّوَجَلَّ bilir. ‘Mukāşefetu’l-Kulub’ adlı eserde bunun hikmeti üzerinde şöyle durulur: ‘Allah Teâlâ bütün canlılara dil bahşetmiştir. Ancak balık bundan mahrum bırakılmıştır. Bunun sebebi

şudur: Âdem **عَلَىٰ نَبِيَّتَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام** 'a secde etmeyi reddetmesi nedeniyle şeytan lanetlenip yeryüzüne bırakıldığında denize yöneldi. İlk gördüğü şey de balık oldu. Şeytan Âdem **عَلَىٰ نَبِيَّتَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام** 'ın yaratılışından bahsederken O'nun karadaki ve denizdeki hayvanları avlayacağından bahsetti. Balık bu durumu bütün deniz canlılarına haber verdi. Bu nedenle de konuşma salahiyetinden mahrum bırakıldı.

Balığın Tıbben Faydaları

Hangi Balık Daha Faydalıdır?

Soru: Hangi balık lezzetlidir? Tıbben faydaları nelerdir?

Cevap: Allame Damiri **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي** şöyle der: 'En lezzetli balık, sırtında çizgiler olan küçük deniz balığıdır. Bu balığı yiyenin vücuduna zindelik gelir. Balık yendiğinde genellikle susama fazla olur. Tükürük miktarını artırır. Haylaz olanlar ve çocuklar için balık yemek faydalıdır. Sarhoş biri balık koklarsa ayılır ve kendine gelir. Büyük Hekim İbn-i Sina şöyle der: 'Balık bal ile birlikte yenirse gözlerdeki sulanmaya bağlı görme kaybı rahatsızlığına iyi gelir. Hatta gözler daha keskin görür. (Hayatü'l-Hayvan)

Tıbbi bir araştırmaya göre soğuk algınlığından kaynaklanan öksürüğe karşı balıktan daha iyi ilaç yoktur.

Balık Yememenin Sağlık Açısından Durumu

Soru: Hiç balık yememek sağlık açısından bir sorun teşkil eder mi?

Cevap: Kesin olarak bir şey söylemek mümkün değildir. Uzmanların bulgularına göre balık insan sağlığı için son derece önemli bir gıdadır. İçinde diğer etlerde bulunmayan bazı besinler vardır. Örneğin sağlık için oldukça önem arz eden iyot barındırır. İyot eksikliğinde vücudun salgı sisteminin dengesi bozulabilir. Boynun önemli bölgesi tiroit bezinde zayıflığa yol açarak vücut sisteminde pek çok bozulmalar doğurabilir. Deniz ürünleri az tüketilen ülkelerde insanlar genellikle bu hastalıklara maruz kalırlar. Balığı besin olarak tüketenlerin ömürleri uzun olur. Hatta kalp rahatsızlığı bakımından en riskli hastalar için de faydalıdır.

Haftada İki Defa Balık Tüketmeli

Soru: Balığı her gün mü yoksa ara sıra mı tüketmeli?

Cevap: Uzmanlar haftada en az iki defa mutlaka balık yenmesi gerektiğini söylüyor. Bu şekilde kalp hastalıklarından korunabiliriz. Bir bilgiye göre, Galler'de ilk defa kalp krizi geçiren iki bin hasta üzerinde deney yapıldı. Bu hastalardan haftada iki defa balık yemeleri istenenler iki yıl içinde herhangi bir kalp krizi geçirmedi. Balık yememesi istenenlerin

iki yıl içinde tekrar kalp krizi geçirdikleri görüldü. Bir Amerikan tıp dergisinde yayınlanan röportaja göre, yeterince balık tüketimi mesane kanserinin yayılmasını önüyor. Sağlık otoritelerine göre, balığı düzenli tüketmek, mesane kanserinin yayılmasını 50% durdurabilir, bu hastalıktan ölümleri de azaltabilir.

Soru: Balık yedikten sonra süt içilir mi?

Cevap: Uzmanlara göre, balık yedikten sonra süt içilirse beyaz lekelere maruz kalma tehlikesi olabilir.

Balık Yağının Faydaları

Soru: Balığın da yağı olur mu? Varsa faydaları nelerdir?

Cevap: Balığın yağı aslında onun ciğer yağıdır. Buna (Cod liver oil / Morina balığının karaciğerinden elde edilen yağ) denir. Bu yağdan bir kaşık dolusu içmek eklem ağrılarına iyi gelir. Bazılarına göre, balık yemek ne kadar faydalıysa aynı şekilde yağı da uzun süre besin olarak alındığında faydası çoktur. Yağı besin olarak tüketildiğinde kalpteki kılcal damarların sertleşmesiyle kalp krizine neden olan damarlardaki o ilk tıkanıklık riskinden korunmuş olunur. Kalp rahatsızlığının bir nedeni de kandaki kolesterol artışıdır. Kolesterol damarlarda kanın geçtiği yerleri daraltır ya da tamamen tıkar. Bunun sonunda kalbin atışı durur ve

ölüm meydana gelebilir. Balıkyağı kılcal damarlarını iç yüzeyini tıkanıklıktan korur. Çünkü kılcal damarlarda kolesterol donar ve kan dolaşımı için engel teşkil eder. Ancak şu husus önemlidir: Tarif edilen ve kitaplarda yazan tedavi yöntemlerini doktora danıştıktan sonra uygulamalıdır. Çünkü her tıbbi durum aynı olmaz. Genellikle aynı şey bazı kimseler için faydalı iken bazı kimseler için zararlı olabilir.

Balığın Kafasını Yemenin Faydaları

Soru: Balığın kafa kısmının yenmesi de faydalı mıdır?

Cevap: Neden olmasın? Bu da Allah'ın inayetiyle son derece lezzetli bir nimettir. Balığın kafasından genellikle gözleri çıkartılıp atılmaktadır. Hâlbuki büyük balıkların gözlerinin altında bulunan yağlar son derece lezzetlidir. Balığın kafasından çorba ve yahni gibi haşlama yemeği yapılır. Bu yemek görme zayıflığı ve diğer bazı hastalıklar için faydalıdır. Düzenli olarak haşlaması içildiğinde gözlüklerden kurtulmak da mümkündür.

Balık Kafasından Yahni Yapmanın Tarifi

Soru: Balığın baş kısmından yahni yapmanın tarifini verir misiniz?

Cevap: Yahni yapmanın tarifi çok basittir. Balığın kafasını küçük parçalar halinde kesip iki üç saat suda bekletiniz. Sonra yıkayıp başka bir suya alınız. Pul biberli sos içine yeterince tuz karıştırarak çorbasını yapınız. Her üç günde bir sabah kahvaltısından önce bir ölçek ılık şekilde içmek gözler için son derece faydalıdır. Dediklerine göre bir kişi sadece üç ölçek içtikten sonra gözlük takmayı bırakmış. Ancak herkesin böyle çabucak gözlükleri bırakması beklenmez. İzzet sahibi Allah'ın rahmetini umarak normal şekilde içmelidir.

Balığın Kafasından Yapılan Yahni Birçok Hastalığa İyi Gelir

Soru: Balığın kafasından yapılan yahni başka hangi hastalıklara iyi gelir?

Cevap: Balığın kafasından yapılan yahni ya da çorba felç, yüz felci, kadın hastalıkları, siyatik ağrısı (yani üst bacağın arka kısmından ayak bileğine kadar olan sinir ağrısı), sinir zayıflığı, adale (kas lifi) sorunları, erken yaşlanma, uzun süreli eklem ağrıları, kas ve sinir çekmesi rahatsızlıklarında ve hafızayı kuvvetlendirmede son derece faydalıdır. Hafızasını tamamen kaybeden ya da kaybetme noktasına gelen genç-yaşlı herkes mutlaka bu yahniden kullanılmalıdır. Yaz mevsiminde tüketemiyorsanız kışın tüketin. Eğer yukarıda

bahsedilen hastalıklardan herhangi birine yakalanmamış olsanız bile bir müddet balığın kafasından yapılan yahniyi tüketirseniz Allah'ın izniyle bu hastalıklardan korunmuş olursunuz.

Hafızayı Kuvvetlendirmede Balık Tüketiminin Rolü

Soru: Balık tüketiminin keskin hafızaya sahip olma ile bir ilgisi var mıdır?

Cevap: Evet. Özellikle balık yağı ve meyve tüketmek hafızanın güçlenmesi için faydalıdır. Uzmanların araştırmalarına göre, meyve, sebze ve balıkta, bedende yıpranmaya karşı etkili olan hatta içindeki omega üç sayesinde beynin dış kısmının yıpranmasını engelleyerek hafıza kaybına karşı koruyan vitamin ve flavonoidler bulunur. Uzmanlar 65 yaş üstü 8.085 kişiye, yedikleri gıdalar, yaşam tarzları, bellek, besinler ve sağlıkla ilgili sorular yönelterek 4 yıl boyunca araştırma yaptılar.

Bu süre içinde meyve, sebze ve balık yağını daha fazla tüketenlerin belleklerinin diğerlerine oranla daha sağlıklı olduğunu gördüler. Bir doktor konuyla ilgili olarak şöyle diyor: 'Bana Hindistan'ın Kerala bölgesinde yaşayan insanların cebir ve geometri gibi matematikte ve diğer bilim dallarında oldukça başarılı olduğu, bunun nedeninin de o insanlar tarafından balık ve balığın kafasının fazlasıyla tüketilmesi olduğu söylendi.'

Yengeç Yemek Helal midir? Haram mı?

Soru: yengeç helal midir? Haram mı?

Cevap: Haramdır. Balığın haricinde denizdeki herhangi bir canlıyı yemek haramdır.

Melikü'l-Ulema İmam Alaüddin Ebu Bekir bin Mesud Kasani, bu konuda şöyle der: ‘Allah Rahman عَدَسٌ سِرَّةُ التَّوْبَرَانِي Araf Suresi 108. Ayette buyurur ki:

وَيُحْرِمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَ

‘ve murdar ve kötü şeyleri de üzerlerine haram kılar’

(Kenzü'l İman)

Kurbağa, yengeç, yılan gibi hayvanlar da habis ve pis olanlardandır. (Bedai's-Senai) Üstadım Mevlana Şah İmam Ahmet Rıza Han, yengeç yemenin haram olduğunu söyler. (Feteva-i Razaviye)

Denizdeki Kabuklu Hayvanların Yenmesi

Soru: Deniz kabuklusu yenir mi?

Cevap: Denizdeki kabuklu hayvanların balık olup olmadığı yönünde âlimler arasında ihtilaf vardır. Dolayısıyla helal ya da haramlığı noktasında da ihtilaf söz konusudur. Balık türü

olduğunu söyleyenlere göre helal, balık türü olmadığını söyleyenlere göre de haramdır. Üstadımız Mevlana Şah İmam Ahmet Rıza Han **عَلَيْهِ سَلَامٌ** 'a göre, deniz kabukluları balık türündendir. Hanefi mezhebine göre balığın dışındaki bütün deniz canlıları kesinlikle haramdır. Ehl-i Sünnetten balık türü olarak görmeyen bazı âlimlere göre haram olması gerekmektedir. Ancak lügat, tıp ve hayvan ilimleri kitaplarında ittifaken balık olduğunu gördüm. Deniz kabuklularının balık olduğu yönündeki çoğunluğun fikri bir yana, sonuçta şüphe ve ihtilafli bir konu olduğu için deniz kabuklularını yemekten kaçınmak gerekir. *(Feteva-i Razaviye)*

Fıkıhta sözü geçen, tarikatta da makam sahibi olan Allame Mevlana Muhammed Emced Ali Azmi, 'Bahar-i Şeriat' adlı eserinde şöyle der: 'Deniz kabuklularıyla ilgili balık olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır. Bu nedenle helal ya da haramlığı konusunda da görüş ayrılığı vardır. Görünüşte balığa benzer tarafı yok. Bir nevi böceği andırıyor. Dolayısıyla yemekten kaçınmak gerekir.'

Üstadımız Deniz Kabuklularından Asla Yememiştir

Üstadımız, şöyle der: **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ**! Şahsen ben ve hane halkım deniz kabuklusu bir canlıyı hiç yemedik ve yemeyeceğiz. *(Feteva-i Razaviye)* Bendeniz, Pakistan Müftüsü Allame Mevlana Vakarruddin'in yanında ilim öğrenirken

Müftü efendi şöyle dedi: ‘Ben deniz kabuklusu canlıyı yemem. Bir keresinde evde yemek olarak pişirilmişti. Bu kabuklu hayvanın yemeğinden soframıza konulmamasını istedim.

Deniz Kabuklusu Kolesterolü Yükseltir

Denizdeki kabuklu hayvan, yeneceği zaman kabuğu çıkartıp arka tarafından uzunlamasına başından sonuna kadar güzelce ayırarak siyah iplik gibi olan pis kısmı çıkartmalıdır. Kolesterol miktarı yüksek olduğundan fazla miktarda yenmemelidir.

Deniz Kabuklu Hayvanını Temizlemeden Yemek

Soru: Deniz kabuklusunun içini temizlemeden yemek günah mıdır?

Cevap: Günah değilse de siyah ipliksi kısmı temizlemek daha iyidir. Feteva-i Razaviye’de deniz kabuklularının yenmesinin helal olduğu bahsinde üstadım Mevlana Şah İmam Ahmed Rıza Han عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن şöyle der: ‘Envaru’l-Esrar’ adlı eserde geçtiği üzere; deniz kabuklusu kırmızı renkte ve oldukça küçük olur.’ Üstat Rıza Han devamında da ‘Miracu’d-Diraye’ adlı eserde karnı ayrılmayan ve içinden pislik çıkmayan küçük balıkların pişirildiğini ve

İmam Şafi dışındaki mezhep imamlarına göre helal olduğundan bahsedildiğini belirtir. *(Feteva-i Razaviye)*

Küçük Balıkların Temizlenmeden Yenmesi

Soru: Çok küçük balıkların karnındaki pisliği temizlemek oldukça zor oluyor. Temizlemeden nasıl yenir?

Cevap: Caizdir. ‘Davet-i İslami’ hareketinin yayın bürosu ‘Mektebü’l-Medine’ tarafından basılan ‘Bahar-i Şeriat’ adlı kitabın üçüncü cildinde şöyle denir: ‘Küçük balıkların karnı ayrılmadan (içi temizlemeden) kızartılarak yenmesi helaldir.’

Balığın kesilmemesinin Hikmeti

Soru: Balığın kesilmeden (kafası kesilmeden) yenmesinin hikmeti nedir?

Cevap: Üstadım İmam Ahmed Rıza Han عليه رَحْمَةُ الرَّحْمٰن şöyle der: ‘Balık ve çekirgede kan yoktur ki kanını akıtmak gereksin. Kanı olmayan hayvanlardan bu iki tanesinin kesilmeden yenmesi helaldir. Bütün deniz hayvanlarının ya da bazılarının helal olduğunu ve kesilmeden yemelerinin caiz olduğunu düşünen İmam Şafi ve diğerleri, denizdeki herhangi bir canlıda kan olmadığı kanaatindedirler.

(Feteva-i Razaviye)

Balığın Kanı Temiz midir?

Soru: Balığın kanı temiz mi? yoksa değil mi?

Cevap: Temiz olup olmadığına, balıkta kanın olup olmadığını tespitten sonra kanaat getirilir. Balıkta kan olmaz. İçindeki siyaha çalan kırmızı renkli akışkan olmayan sıvı, kan değildir.

Balığın her tarafı temiz midir?

Soru: Balığın hangi tarafı temizdir?

Cevap: Balığın her tarafı temizdir.

Kurutulmuş Balık Yenir mi?

Soru: Kuru balık yemek helal midir? Haram mı?

Cevap: Elbette helaldir. Balıkta kötü bir koku olur. Bu kötü kokunun ne çeşit olduğuna, geçici mi yoksa kalıcı mı olduğuna bakılır. Bu kokunun sakıncalı olup olmadığına bağlıdır. Unutmamalıdır her kimin ağzından ya da vücudundan kökü koku gelirse onun mescide girmesi ve cemaatin arasında bulunması uygun değildir.

Bayat Balığın Yenmesi

Soru: Bayat balık yenir mi?

Cevap: henüz bozulmamışsa yenmesinde sakınca yoktur. Tabi ki bozulmuş et ve balık yenmez. ‘Davet-i İslami’ hareketinin yayın bürosu ‘Mektebetü’l-Medine’ tarafından basılan ‘Feyzan-i Sünnet’ yani Sünnetin hikmetleri adlı kitapta bozulan etin yenmesinin haram olduğu yazılıdır. Haram olmasının belirtisi de küf, kötü ya da nahoş kokudur. Çorbası yapılsa da üzerinde köpük oluşur. Nohutlu, buğday ve bakliyat içerikli, domatesli ya da ekşi soslu besinler çabuk bozulur.

Taze ve Bayat Balığı Anlamanın Yolu

Soru: Taze ve bayat balığı anlamanın yolu var mı?

Cevap: Taze balık güzel görünümlü ve parlak olur ve göz bebekleri de kabarık ve belirgindir. Balığı parmakla bastırıp yumuşamadığına ve diri olduğuna bakmalıdır. Taze balığın en önemli göstergesi solungaçlarının koyu kırmızı renkte olmasıdır. Ancak anlamak için açıp iyice bakmak gerekir. Çünkü art niyetli satıcılar hile yapmak için solungaçlara kırmızı renk ya da kan sürüyorlar. Solungaç soluk renkte olursa derisi de parlak olmayan mat görünümlü, eti ise yumuşamış olur. Haddinden fazla kötü kokarsa, gözleri de içine çökük ve pörsük olursa anlayınız ki balık bayattır.

Zevk İçin Balık Avlamak

Soru: Zevk için balık avlanır mı?

Cevap: Zevk için balık avlamak haramdır, gerekli olduğu için avlamak ise caizdir. Mevlana Şah İmam Ahmed Rıza Han عليه السلام şöyle der: ‘Bir nevi spor olarak düşünülen ve zaman geçirmek ya da eğlenmek için ‘avcılık’ adı altında balık öldürmek ittifaken haramdır.

Yemek maksadıyla ya da ilaç olarak tüketmek niyetiyle ya da rızık temin etmek için veya bir ihtiyacı gidermek amacıyla (yani zararı def etmek için) avlanan balık helaldir. Günümüzde çarşıdan kendine yiyecek, giyecek bir şey almaya gitmeyi şanına yakıştırmayan öyle sözüm ona namuslu avcılar vardır ki ya da güneşin sıcaklığında on adım atıp namaz için mescide, cemaate yetişmeye katlanmayan öyle kibarlar vardır ki, onlar öğle sıcaklığında kavurucu güneşin altında, kızgın kumlarda yürür durur, sıcak rüzgârın tokadını yemeyi göze alır.

İşte böyleleri iki gün boyunca öğle sıcaklığına katlanarak evini barkını bırakır, balık avlamaya giderler. Bunlar sanki yemek için mi balık tutmaya gidiyorlar? Tabi ki değil. Onlar işin eğlencesinde. Böyle yapmak bütün âlimlere göre haramdır. Eğlence için balık avlayanlara çarşıdan almalarını söyleyince de asla kabul etmezler ya da avladıklarını yanlarında getirmelerini söyleyince dinlemezler. Balık avladıktan sonra o balıklardan birini bile yemezler. Aralarında paylaşırlar ve sadece av için olduğunu söylerler. İşte bu tür hobiler kesinlikle haramdır. *(Feteva-i Razaviye)*

Fıkıhta söz sahibii Allame Mevlana Müftü Muhammed Emced Ali Azmi عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي şöyle der: ‘Avlanmak caiz bir ameldir. Ancak Harem-i Şerif’te ya da ihramda iken karada yaşayan hayvanı avlamak haramdır.¹ Aynı şekilde eğer av sadece hobi yani spor olarak yapılırsa bu caiz değildir. *(Bahar-i Şeriat)*

Zevk İçin Yapılan Avdan Yemenin Hükümü

Soru: Zevk için avlanan kimsenin avından yemek haram mıdır?

Cevap: Avlanılan balığı ya da helal hayvanı yemek helaldir. Sadece zevk için avlanmak haramdır. Böyle bir amelden tövbe etmek vaciptir. Üstadım Mevlana Şah Ahmed Rıza Han şöyle der: ‘Avlanan balığı yemek her şekilde helaldir. İsterse o balık caiz olmayan şekilde (yukarıda geçtiği gibi) avlanmış olsun. *(Feteva-i Razaviye)*

Balık Avcılığından Üzücü Manzaralar

‘Davet-i İslami’ Hareketinin merkezinin de bulunduğu Karaçi şehrinde deniz kenarında tatil günleri içimizi acıtan balık avcılığı manzaraları göze çarpar. Çok sayıda insan balık ağlarını ve oltalarını alıp gün boyu balık avlamaya gider. Canlı solucanları parçalayıp oltaya takarlar ya da

¹ Muhrim (yani İhramlı kimse) için gerekli durumlarda balık avlamak caizdir.

midyeye benzer bir deniz canlısını canlı canlı oltaya takarak caiz olmayan bir iş yaparlar. Orada o bölgeye özgü bir tür balık bulunur. Denizden çıkartılınca o balık korkudan yaprak gibi titrer. Oltaya takılınca insanlar çaresiz balığı canlı canlı acımasızca parçalarlar ve cehaletle haram işlerler. Hâlbuki her balık gibi o da helaldir. Bir yengeç yakalanırsa zavallının çekeceği var. İnsanlar onu yere vura vura öldürürler ya da bazen de arabaların altında kalıp ezilsin diye asfalt yola canlı canlı fırlatıverirler. Bu yapılan canlılara düpedüz işkencedir.

Hayvanlara da merhamet etmeyi öğrenmeliyiz. Unutmayınız. Kim merhamet ederse ona da merhamet edilir. Kim de merhamet etmezse ona da merhamet edilmez. Sahih-i Buhari’de nakledildiğine göre: ‘Hazreti Cerir bin Abdullah رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ’tan şöyle rivayet edilir: Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ buyurdu ki: مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ ‘Merhamet etmeyene merhamet edilmez’. Hazreti Abdullah bin Ömer رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ’ten şöyle rivayet edilir: ‘Efendimiz صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ da merhamet eder. Bunun için Ey Allah’ın kulları, yeryüzündeki canlılara merhamet ediniz ki Âlemlerin sahibi Allah da size merhamet etsin.’ (Tirmizî)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

Deniz Kızı Gerçekten Var mı?

Soru: Denizlerde yaşadığı söylenen ‘Denizkızı’ ya da ‘deniz adamı’ denilen canlının anlamı nedir? Sadece hayali bir yaratık mıdır? Yoksa varlığı mevcut mudur?

Cevap: Cevap olarak Ehl-i Sünnetin Fetva makamından bir müftünün konu üzerindeki araştırmasını birkaç cümle ile özetleyelim. ‘Denizkızı’ yani ‘deniz perisi’ ya da ‘deniz adamı’ denilen ve denizde yaşadığı söylenen insan, sadece efsanevi bir kahramandır. Şu ana kadar bilimsel olarak ispatlanmış değildir. Hayvan bilimleri üzerine yazılmış eski kitaplarda şekli ya da bazı uzuvları bir nebze insana benzeyen bu tür balıklardan bahsedilir.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
تُوبُوا إِلَى اللهِ أَسْتَغْفِرُ اللهُ
صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

IDENTIFICATION OF FRESH AND STALE FISH

Eye

Gills

Body & Skin

FRESH

- Convex (bulging eye)
- Black and shiny pupil
- Transparent cornea
- Dark, red colour
- Clear, bright skin
- Body is holding together, unable to press easily

STALE

- Concave in the center
- Pale, grey pupil
- Milky white and yellowish cornea
- Discolored to yellow
- Unpleasant sour smell
- Dim or dull skin
- Body is not holding together, able to press easily

ISBN 978-969-631-438-7

0125154

MC 1286

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah, Mahallah Saudagaran
Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan.

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net | E-mail: translation@dawateislami.net